

KS. ROBERT R. KUFEL – ZIELONA GÓRA

DUCHOWIEŃSTWO W KSIĘGACH METRYKALNYCH PARAFII BABIMOST OD KOŃCA XVII DO POCZĄTKU XX WIEKU

Wstęp

Miejscowość Babimost, położona nad rzeką Gniłą Obrą, stanowi centrum Ziemi Babimojskiej i należy do województwa lubuskiego. Jej powstanie i wczesne losy nie są dobrze znane. Znaleźiska archeologiczne dowodzą, że już we wczesnym średniowieczu na jej terenie u podnóża drewnianego zamku kasztelańskiego znajdowała się wioska, którą tworzyło kilka chat. W połowie X wieku istniał gród na bagnach, który strzegł zachodniej granicy Wielkopolski. Po raz pierwszy nazwę Babimost wymieniono w dokumencie Przemysława II z dnia 22 lutego 1257 roku¹, w którym potwierdzono fakt przejścia wsi Babimost² z rąk Przemysława do majątku cystersów z Obry. Ponieważ klimat był łagodny, cystersi założyli na wzgórzach babimojskich winnice, głównie do produkcji wina mszalnego³. W pierwszych latach XIV wieku Babimost znalazł się w rękach książąt śląskich. W 1329 roku książę Henryk Głogowski (zwany później Żagańskim), obawiając się zależności politycznej od Władysława Łokietka, złożył hołd królowi czeskie-

¹ A. Kiciński, *Ziemia Babimojska i Babimost. Dzieje i współczesność*, „Zeszyty Lubuskie”, 9 (1971) s. 18.

² M. Zientara-Malewska, *Plonące krzaki nad Obrą*, t. 1, Warszawa 1961, s. 18.

³ Przyпуска się, że nadanie wsi Babimost i Potopiska (być może chodzi o dzisiejsze Podmokle) klasztorowi oberskiemu dokonano się między 1231 a 1257 rokiem. J. Benyskiewicz, M. Kuc, *Dzieje Babimostu*, Babimost 1997, s. 28; J. Benyskiewicz, *Babimojszczyzna 1919-1945*, Zielona Góra 1994, s. 23-24.

Historycy nie są zgodni co do kwestii autentyczności Dokumentu Oberskiego. Za jego prawdziwością opowiada się F. Sikora (*Krytyka autentyczności dokumentów Przemysława I*, „Studia Historyczne”, 11 (1968) s. 166-169), natomiast odmiennego zdania jest J. Krasoń (*Uposażenie klasztoru cystersów w Obrze w wiekach średnich*, Poznań 1950, s. 74-75).

mu Janowi Luksemburskiemu i stał się jego lennikiem. Tym sposobem Babimost, będący w granicach księstwa żagańskiego, przeszedł pod kontrolę króla czeskiego⁴. Kolejnymi właścicielami miasta byli Mikołaj i Janusz (Jan) Jelenie Niałkowie⁵. W 1332 roku król Władysław Łokietek zdobył ziemie Jeleni Niałków (Zbaszyń, Babimost, Trzciel i Kębłowo) i włączył je do majątku Korony Polskiej. W latach 1334-1338 w Babimostie ustanowił starostwo niegrodowe⁶.

Babimost prawdopodobnie otrzymał prawa miejskie na podstawie przywileju króla Władysława Łokietka w 1329 roku. Potwierdził je król Władysław Jagiełło około 1397 roku. Ostateczną formę prawa miejskiego określił dokument króla Zygmunta Starego w 1530 roku, który nadał miastu przywileje (równe Poznaniowi): posiadania własnej mennicy, urzędu celnego i miary⁷.

Miasto rozwijało się pomyślnie do najazdu szwedzkiego. W odwet za zorganizowanie ruchu partyzanckiego przez starostę babimojskiego Krzysztofa Żegockiego Szwedzi dwukrotnie najeżdżali i niszczyli miasto. Działalność gospodarza starosty Krzysztofa Żegockiego oraz jego syna Franciszka przyczyniły się do szybkiej odbudowy miasta po wojnie i rozkwitu w XVIII wieku⁸.

Pierwszy kościół mógł powstać już w XII wieku i być poświęcony Najświętszej Maryi Pannie. Z dwóch dokumentów Miłosza syna Bodzanty z Kębłowa z 1334 roku można wywnioskować, że funkcjonujący pleban Mikołaj egzystował przy miejscowym kościele⁹. W XIII wieku istniał drewniany kościół p.w. św. Katarzyny, który przypuszczalnie powstał w związku z lokacją miasta¹⁰.

Dokładniejsze wiadomości o babimojskim kościele pochodzą dopiero z XVII wieku. Istniał wtedy drewniany kościół z dobudowaną kaplicą pw. św. Anny i murowaną zakrystią, nad którą mieszcza Dorota Oberżanka ufundowała drugą

⁴ J. Dąbrowski, *Dzieje polityczne Śląska*, t. I, s. 358-363.

⁵ S. Kozierowski, *Studia nad pierwotnym rozszedleniem rycerstwa wielkopolskiego. Ród Jeleni Niałków*, „Rocznik Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”, 45 (1919) s. 98.

⁶ Kiciński, *Ziemia babimojska*, s. 20; Benyskiewicz, Kuc, *Dzieje*, s. 25.

⁷ Benyskiewicz, Kuc, *Dzieje*, s. 31.

⁸ W. Sauter, *Krzysztof Żegocki pierwszy partyzant Rzeczypospolitej 1618-1673*, Poznań 1981, s. 158-160. Z zapisów trybunału piotrkowskiego wynika, że Krzysztof Żegocki był starostą babimojskim już w 1647 roku. Niestety wszystkie akta trybunału spłonęły w Warszawie w czasie powstania w 1944 roku (ibidem, s. 21). Urząd starosty piastował do 1669 roku, ponieważ w tym roku dzierżawa babimojska przeszła w ręce jego syna Franciszka (ibidem, s. 160).

⁹ Po Michale występował następujący pleban babimojscy: Bogusław 1429-1435, Mikołaj, brat stryjeczny Witosława z Obornik 1452-1456, Andrzej 1460, Stanisław 1463, Mikołaj 1464-1467, Jan Kopeć, rektor szkoły katedralnej do 1469, Jan Giecz z Poznania 1469 – † 1476, Wincenty Przerębski 1476, Bartłomiej z Pobiedzisk 1479-1485, Mikołaj Giecz, kanonik poznański św. Marii Magdaleny 1485-1488, Marcin z Osiecznej 1497, Paweł Porczyński 1498-1532 alias z Zegrzan, Jan z Nowego Miasta († 1562), Jan z Wieszczyzna 1562 – † 1581, Mikołaj Stawski ze Śleszyna 1581-1591. Jan Trestkowski, kanonik poznańskiej kolegiaty NMP in summo do 1600, Stanisław Duba z Babimostu od 1600. J. Nowacki, *Dzieje archidiecezji poznańskiej*, t. 2: *Archidiecezja poznańska w granicach historycznych i jej ustrój*, Poznań 1964 (dalej: Nowacki, *Archidiecezja*), s. 458.

¹⁰ Tamże, s. 458.

kaplicę p.w. Matki Bożej Wniebowziętej¹¹. Drewniany kościół konsekrowany w 1640 roku płonął dwukrotnie: w 1681 i w 1728 roku. Po odbudowie w 1740 roku znów spalił się w 1832 roku¹². Po kolejnej odbudowie w 1833 roku został konsekrowany dnia 23 maja 1897 roku przez biskupa Edwarda Likowskiego, sufragana poznańskiego. Patronem został św. Wawrzyniec, diakon i męczennik. Świątynia zachowała styl barokowy z klasyczną fasadą i dwoma wieżami¹³.

We wnętrzu kościoła znajduje się łaskami słynący obraz Matki Bożej, nazwanej Gospodynią Babimojską¹⁴. Pochodzenie i czas powstania obrazu nie są dobrze znane. Prawdopodobnie powstał w XV wieku. W 1710 roku w czasie epidemii cholery mieszkańcy Babimostu złożyli uroczyste ślubowanie, że każdego roku w dniu Ofiarowania NMP będą odprawiać uroczystą mszę św. dziękczynną za cudowne uratowanie od śmierci¹⁵. Spisaniem świadectwem Bożego działania jest „Księga Cudów (Łask)” z XVII i XVIII wieku, znajdująca się w Archiwum Parafialnym w Babimoście w pierwszej księdze metrykalnej (s. 596-601). W „Księdze” opisano 25 cudownych zdarzeń z lat 1656-1800. Kult „Gospodyni Babimojskiej” nabrał szczególnego znaczenia w XIX wieku w okresie walki z polskością, nazywanym „kulturkampfem”. Ludność polska, uciekając się do cudownego obrazu, broniła się, aby nie zatracić tożsamości narodowej i religijnej¹⁶.

W 1609 roku powstał jeszcze jeden kościół – za miastem na cmentarzu. Biskup poznański Andrzej Opaliński poświęcił świątynię, dedykowaną Najświętszej Maryi Pannie, dnia 4 czerwca 1610 roku. Kościół NMP został spalony w czasie najazdu szwedzkiego. Biskup Maciej Kurski z Poznania konsekrował nową budowlę w 1660 roku. W połowie XVIII wieku zbudowano kościół murowany p.w. św. Jacka, który następnie po pożarze w 1832 roku odbudowano i istnieje do dziś¹⁷.

Parafia babimojska od początku powstania znajdowała się w granicach diecezji poznańskiej¹⁸. Od XIII wieku należała do archidiakonatu pszczeńskiego¹⁹,

¹¹ E. Napierała, *Parafia św. Wawrzyńca w Babimocie. Rys historyczny*, s. 1, [mps, brak sygn.]; M. Łach, *Historia parafii pw. św. Wawrzyńca w Babimocie ze szczególnym uwzględnieniem lat 1945-1995*, Wrocław-Gorzów Wlkp. 1998, s. 45 [mps].

¹² Zientara-Malewska, *Płonące*, s. 15; E. Napierała, *Z ksiąg parafialnych parafii Babimost*, s. 1 [mps, brak sygn.].

¹³ *Babimost p.w. św. Wawrzyńca*, w: *Schematyzm diecezji zielonogórsko-gorzowskiej*, red. A. Tymczyk, Zielona Góra 1995, s. 95.

¹⁴ E. Napierała, *Dekanat Babimost. Parafia św. Wawrzyńca w Babimocie. Nota historyczna do schematyzmu diec. gorzowskiej*, Babimost 1971, s. 1 [mps].

¹⁵ Archiwum Parafialne w Babimocie, Księga I, s. 83; E. Napierała, *Z przeszłości parafii Babimost*, s. 1-2, [mps, brak sygn.].

¹⁶ R. Kufel, *Zarys historii kultu obrazu Matki Bożej „Gospodyni Babimojskiej” w kościele parafialnym pw. św. Wawrzyńca w Babimocie*, „Ecclesiastica. Pismo Urzędowe Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej”, 3 (2001) z. 7-9, s. 104.

¹⁷ Napierała, *Nota historyczna*, s. 2.

¹⁸ Z. Sułowski, *Babimost*, w: *Encyklopedia katolicka* (dalej: EK), red. F. Gryglewicz, t. 1, Lublin 1985, kol. 1239.

¹⁹ Nowacki, *Archidiecezja*, s. 287.

w ramach którego była najpierw w dekanacie grodziskim (od XIV wieku)²⁰, a następnie w dekanacie międzyrzeckim (=zbaszyńskim)²¹.

W czasie, który obejmuje ramy artykułu, do parafii babimojskiej należały następujące miejscowości: Babimost, Chamer (Hammer), Folwark Plebański (Plebanie), Górny Folwark (Laski), Groyce (Groicze, Groiec, Grodziec, Grójce) Małe, Groyce Małe-Folwark, Groyce Wielkie, Kuligowo (Gulikowo, Kallige), Nowawieś (Nowa Wieś), Podmokle Małe, Podmokle Wielkie, Unruhsau (Zdziśław).

W artykule wykorzystano następujący materiał metryczny²², który przechowywany jest w Archiwum Parafialnym w Babimocie:

- I. Liber Metricis Baptisatorum ab Anno 1684 usque ad a. 1795, Copulatorum et Mortuorum 1682-1792,
- II. Liber Baptisatorum pro civitate 1794-1823 et villis 1794-1826 separatim,
- III. Liber Mortuorum ab 1795 ad 1826
- IV. Liber Copulatorum Ecclesiae Babimostensis 1828-1851,
- V. Liber Baptisatorum Ecclesiae Babimostensis 1827-1842,
- VI. Liber Mortuorum Ecclesiae Babimostensis ab Anno 1827-1842,
- VII. Liber Baptisatorum Ecclesiae Parochial. Babimostensis ab Anno 1843-1863,
- VIII. Liber Mortuorum Ecclesiae Babimostensis 1843-1880,
- IX. Liber Copulatorum Ecclesiae Babimostensis 1852-1902,
- X. Liber Baptisatorum Ecclesiae phlis Babimostensis ab A. D. 1864-1924,
- XI. Liber Mortuorum incoeptus ab Anno Domini 1880 [1939] parocho Francisco Henke, t. t. praeposito.

Na podstawie dostępnego materiału metrycznego duchowieństwo zostało podzielone na trzy grupy:

1. Duchowieństwo diecezjalne²³,
2. Duchowieństwo diecezjalne i zakonne innych parafii,
3. Pozostali bliżej nieokreśleni duchowni.

²⁰ Tamże, s. 291, 458.

²¹ W 1610 roku dekanat międzyrzecki otrzymał nazwę zbaszyńskiego, zmiana była podyktowana osłabieniem katolicyzmu w czasie reformacji. N o w a c k i, *Archidiecezja*, s. 326, 558.

²² Autor poszczególnym księgom nadał sygnatury liczbowe rzymskie oraz zastosował następujące skróty: c. – małżeństwa, b. – chrzty, m. zgony, cer. – udział w celebracjach liturgicznych.

²³ W tej grupie znajdują się księża pracujący w parafii (proboszczowie, komendarze, wikariusze, kapelani, altarzyści) oraz kapłani zakonni, którzy pełnili podobne funkcje.

1. Duchowieństwo diecezjalne

Turopiedski Wojciech, komendarz i Paluszkowicz Marcin, wikariusz, zostali w Babimoście spaleni na stosach w czasie najazdu szwedzkiego dnia 6 maja 1656 (I s. 606)²⁴

Kubacki (Kubaczki) Adam (1685-1699)²⁵, prepozyt, kanonik poznański²⁶

b. 19 VII 1685 – 30 XII 1698 (I s. 4-43)

c. 12 IX 1686 – 26 XI 1698 (I s. 331-355)

cer. 1699 (I s. 542)

Wardeski (Vardeski) Wawrzyniec, altarzysta BMV ²⁷

c. 9 I 1686 – 26 XI 1698 (I s. 330, 355)

b. 9 VIII 1693 – 27 XII 1699 (I s. 26-47) – kapelan BMV in suburbio

Moliński Szymon, wikariusz

c. 15 I 1686 – 14 II 1697 (I s. 330-354)

Janetowski Andrzej, wikariusz

b. 25 III 1694 (I s. 28)

c. 5 V 1694 – 18 VII 1694 (I s. 350)

cer. 26 VII 1694 (I s. 541)²⁸

Cainski (Czainski) Adam, komendarz

c. 8 I 1699 – 2 III 1699 (I s. 355-356)

b. 25 I 1699 – 6 IV 1699 (I s. 43-44)

Gerard, komendarz

b. 14 VII 1699 – 18 IX 1701 (I s. 45-54)

Jan, cysters z Przemętu, kaznodzieja babimojski

c. 6 VI 1699 – 29 IV 1700 (I s. 356-357)

b. 16 V 1699 – 22 VII 1700 (I s. 45-49)

²⁴ Informacja o tym wydarzeniu znajduje się na ostatniej stronie księgi nr I.

²⁵ Przy nazwiskach poszczególnych prepozytów babimojskich zostały podane daty skrajne i domyślne, które dało się określić na podstawie zachowanego materiału metrycznego lub literatury.

²⁶ Tytuł kanonika widnieje w zapisie dotyczącym pewnego uzdrowienia, które miało miejsce przy cudownym obrazie Matki Bożej w kościele parafialnym w Babimoście 12 X 1685 (I s. 597).

²⁷ Zmarł 22 IV 1700. Został pochowany 27 IV 1700 w Babimoście w kościele poza miastem [św. Jacka – przyp. aut.] (m. I s. 466).

²⁸ Występuje także pod nazwiskiem: Janczowski.

Grzechcinski (Grzyhcinski) Mateusz, kapelan BMV extra oppidum, altarzysta²⁹
c. 20 V 1700 – 31 VIII 1707 (I s. 357-364)

Naskręcki (Naskrętcki) Wojciech, cysters z Przemętu, kaznodzieja babimojski
b. 1 VIII 1700 – 12 II 1702 (I s. 49-56)³⁰

b. 19 I 1706 (I s. 70), c. 27 I 1706, 7 VI 1706 (I s. 363-364) – kaznodzieja
w Rokitnie

Kwiatkowski Ludwik Antoni (1702-1730), prepozyt, kanonik katedralny poznań-
ski³¹

b. 19 III 1702 – 18 IX 1729 (I s. 56-130)

Wysiemierski Wojciech Józef Antoni, wikariusz

b. 20 IV 1702 – 18 XII 1702 (I s. 57-59)

Ładyński Paweł, wikariusz³²

b. 20 I 1703 – 10 II 1731 (I s. 60-134) – wikariusz

b. 17 IX 1706 – 24 VI 1733 (I s. 72-143) – kapelan BMV extra oppidum

Kulczyński Szymon Franciszek, wikariusz

b. 26 VII 1703 – 11 XII 1704 (I s. 62-67)

Ciszewski Paweł, wikariusz

c. 2 III 1707 – 15 II 1716 (I s. 364-372)

b. 2 III 1707 – 19 X 1717 (I s. 73-97)

Markiewicz Michał, kapelan ad aula u hr. Ponim Ponińskiego³³

c. 19 II 1708 (I s. 365)

Swiecimski Stanisław, wikariusz

c. 25 XI 1715 – 14 I 1717 (I s. 372-373)

b. 23 II 1716 – 30 III 1717 (I s. 94-96)

Czechowski Jakub Jan, wikariusz

b. 7 I 1721 – 26 VI 1721 (I s. 105-106)

²⁹ Był proboszczem w Kosieczynie. Zmarł 9 VII 1736. Został pochowany w Babimoście w kościele św. Jacka w pobliżu wielkiego ołtarza (m. I s. 503).

³⁰ Jako kaznodzieja w Rokitnie udzielał chrztu św. w Babimoście 19 I 1706 (I s. 70).

³¹ Zmarł 8 XI 1730. Pochowany w środku kościoła parafialnego w Babimoście (m. I s. 497)

³² Umarł 5 VIII 1733. Pogrzeb odbył się 7 VIII 1733 w Babimoście. Ciało złożono w kościele parafialnym (m. I s. 500)

³³ Zmarł 25 XII 1709. Pochowany w Babimoście w kościele św. Jacka przy ołtarzu od strony Lekcji 30 XII 1709 (m. I s. 479).

Bogusławski Jan, wikariusz

b. 20 VIII 1724 – 28 IV 1725 (I s. 115-117)

Cieslewicz (Cieslewitz) Antoni, wikariusz

b. 13 II 1726 – 29 I 1729 (I s. 119-128)

Kąkolewicz Wojciech, wikariusz

b. 17 IV 1726 – 2 X 1726 (I s. 120-122)

Zielski Jan, wikariusz

b. 21 VII 1729 – 18 IV 1730 (I s. 129-131)

Meerski Jan, wikariusz

b. 4 X 1730 – 24 XI 1731 (I s. 132-133)

Swiecimski Stanisław (1731-1735), prepozyt³⁴

b. 12 III 1731 – 27 XI 1732 (I s. 134-141)

c. 9 II 1735 (I s. 392)

Bogusławski Wojciech, wikariusz, komendarz, prebendarz³⁵

b. 4 VI 1731 – 8 IX 1737 (I s. 135-156)

c. 7 II 1736 (I s.392) – kapelan BMV

Brzeznicki de Brzeznic Franciszek Tadeusz Hermenegildy, wikariusz, substytut

b. 8 V 1734 – 14 XI 1739 (I s. 145-165)

Kociałkowicz (Kociałkowicz) Mateusz, wikariusz³⁶

c. 3 I 1735 (I s. 391)

b. 20 II 1735 – 22 III 1735 (I s. 148-149)

Kostrzynski Walenty, wikariusz

b. 25 IX 1735 – 30 IX 1736 (I. s. 150-152)

cer. 26 VII 1735 (I s. 553) – komendarz protunc Kamnensis

Załuski Józef Andrzej (1735-1748?), prepozyt³⁷

³⁴ Umarł 18 XI 1735. Pogrzb odbył się w Babimoście 28 XI 1735. Został pochowany w kościele parafialnym przy ołtarzu po stronie lekcji (m. I s. 502).

³⁵ Zmarł 4 marca 1738. Pochowany w podziemiach kościoła parafialnego w Babimoście (m. I s. 505).

³⁶ Wcześniej był wikariuszem w Kosieczynie (b. 29 VIII 1734, I s. 147).

³⁷ Nie ma o nim żadnej wzmianki w księgach parafialnych. Natomiast informacja o tym, że był proboszczem babimojskim znajduje się m.in. w Encyklopedii Katolickiej (Z. Sułowski, *Babimost*, w: EK, t. 1, kol. 1239).

Nasalinski Tomasz, wikariusz

b. 2 VII 1737 (I s. 155) – c. 4 XI 1737 – 29 I 1741 (I s. 394-405)

b. 29 V 1747 (I s. 193) – prebendarz św. Jacka

Nasaliński Wojciech, kapelan św. Jacka³⁸

m. † 25 X 1740 (I s. 511)

Sztrobinger Jan, wikariusz

b. 17 IX 1738 – 28 III 1742 (I s. 160-172)

Nering (Neryng) Wojciech, wikariusz

c. 20 IV 1742 – 16 II 1744 (I s. 398-401)

b. 1 V 1742 – 25 X 1744 (I s. 173-183)

Swinarski de Wybranowo Wawrzyniec (1748-1771?), prepozyt, kustosz katedry
poznańskiej

c. 8 IX 1748 (I s. 407)

Hańczewski Tomasz, komendarz

c. 10 IV 1741 – 4 II 1756 (I s. 410-412)

b. 23 IV 1747 – 31 III 1757 (I s. 193-221)

Nitzko (Niczko) Józef, wikariusz

b. 19 I 1744 – 11 XI 1745 (I s. 179-187)

Rychlinski Szymon, wikariusz,

b. 31 XI 1745 – 17 XI 1754 (I s. 187-212)

b. 25 XI 1754 – 1 I 1795 (I s. 212-326) – prebendarz św. Jacka

Kremski Antoni, altarzysta

b. 1 I 1749 – 21 XII 1751 (I s. 197-203)

Urodził się 12 VIII 1702. Po przyjęciu święceń w 1727 został kanonikiem krakowskim. Pia-
stował także godność opata komendatoryjnego w Przemęcie i referendarza wielkiego koronnego.
Przebywał we Francji z królem Stanisławem Leszczyńskim. Po powrocie do kraju dnia 24 IX 1759
otrzymał prowizję na biskupstwo kijowskie. Występował przeciw dysydemtom i ingerencji Rosji w
sprawę Polski, za co był zesłany do Kaługi w latach 1767-1773. Znany jest jako wybitny bibliofil,
założyciel biblioteki publicznej w Warszawie, współzałożyciel Towarzystwa Literatów i autor pu-
blikacji teologicznych. Zmarł 7 I 1774. P. Nitecki, Biskupi Kościoła w Polsce. Słownik biograficzny,
Warszawa 1992, s. 233.

³⁸ Został pochowany w Babimoście przy kościele św. Jacka (m. I s. 511).

Hillbrandt (Hilbrandt) Jan, altaryzsta, wikaryusz³⁹
b. 4 VIII 1752 – 19 V 1756 (I s. 204-215)

Lorenz Franciszek, wikaryusz
b. 12 VIII 1756 – 28 VI 1761 (I s. 219-231)

Mettner Franciszek, wikaryusz
b. 23 VI 1767 – 5 X 1767 (I s. 247-248)

Janocki Jan Daniel Andrzej (1771-1780), prepozyt, kanonik katedralny kijowski⁴⁰
16 VIII 1771 (b. I s. 260) – dodatkowy zapis w księdze

Kasprowicz Tomasz, altaryzsta, wikaryusz
b. 8 VIII 1757 – 5 X 1773 (I s. 221-268)
cer. 26 VII 1774 (I s. 559)

Kłaża (Klauza) Wawrzyniec, altaryzsta, wikaryusz, kapelan ksiądzęcy
b. 16 VIII 1771 – 11 VI 1790 (I s. 261-339)⁴¹
b. 15 XII 1783 (I. 303) – chrzestny⁴²

Twardecki Tomasz, wikaryusz
b. 23 II 1774 – 20 I 1779 (I s. 269-287)

Kociałkowski Michał (1780-1812), prepozyt, kanonik metropolitalny gnieźnieński
c. 25 X 1780 (I s. 437)
b. 28 X 1780 – 24 II 1783 (I s. 292-301)

³⁹ Został przeniesiony do Dąbrówki i objął urząd proboszcza. Wizytował parafię babimojską 26 X 1763 (b. I s. 236), 17 X 1775 (b. I s. 274), 26 X 1780 (b. I s. 292) i 22 X 1782 (b. I s. 299).

⁴⁰ Właśc. nazwisko brzmi: Jaenisch, Janozki. Urodził się w grudniu 1720 w Międzychodzie. W latach 1738-44 uczył się w instytucie pedagogicznym w Pforcie. Po przejściu na katolicyzm przyjął święcenia kapłańskie i został prefektem Biblioteki Publicznej w Warszawie. Głównie zajmował się katalogowaniem najcenniejszych ksiąg polskich. Opracował i wydał katalog, który zawierał 500 najcenniejszych rękopisów. W 1752 otrzymał kanonię kolegiaty w Skalbmierzu, a w 1760 kanonię katedry kijowskiej. W 1773 (w 1771, I s. 260 – uwaga autora) został proboszczem w Babimoście. Kontynuował podjęte prace bibliofilskie i bibliograficzne, chociaż w 1775 stracił wzrok. Zmarł w Warszawie 29 X 1786. J. K o z i c j, *Janocki Jan Daniel*, w: EK, t. 7, kol. 979.

⁴¹ Latem 1790 został mianowany proboszczem parafii w Dębowej Łęce. W księdze pierwszej sporządzono dwa akty chrztu, których szafarzem był ks. Wawrzyniec Klauza, paroch z Dębowej Łęki (b. 10 VIII 1790 s. 339 i b. 3 X 1790 s. 340).

⁴² Był ojcem chrzestnym Adolfa, syna księcia Karola Ernesta de Biron i Apolonii de Poninskie. Pełnił funkcję kapelana ksiądzęcego u rodziny de Biron. (I s. 303).

Hoppe Stanisław, wikariusz

b. 13 VI 1783 – 15 V 1784 (I s. 301-304)

c. 24 VIII 1783 – 24 V 1784 (I s. 439-440)

Kwiatkowski Józef, wikariusz

c. 5 VIII 1792 – 2 XI 1794 (I s. 448-451)⁴³

b. 10 XII 1794 – 16 III 1800 (II s. 1-15)

Rychliński Szymon, komendarz

b. 14 I 1795 – 18 IV 1798, 6 II 1799 (II s. 1-10,90)

Zdrojewski Bartłomiej, komendarz

b. 27 II 1800, 31 III, 30 VII, 10, 13, 20, 21 X, 18 XI, 26, 27 XII 1801

(II s.15-20) – [altarzysta w Zbąszyniu]

b. 21 X 1802– 27 V 1810 (II s. 22-37)

Sztolpe Edmund, duchowny zakonny

b. 24 VIII 1800 – 8 XII 1801 (II s. 16-20)

Hein (Heyn) Juliusz, duchowny zakonny

b. 4 XII 1800 – 22 III 1803 (II s. 17-23)

Günther (Ghünther) Piotr, duchowny zakonny

b. 30 VI 1803 – 7 XI 1804, 18 XI 1804 (II s. 24-28,103)

Chodyński Jakub, komendarz, wikariusz

b. 3 VI 1805 – 8 II 1811 (II s. 29-39)

b. 29 VII 1811 (II s. 41) – prebendarz św. Jacka

Olbrych [Ollrych] Kazimierz, prebendarz św. Jacka, komendarz i wikariusz⁴⁴

b. 12 X 1806 – 29 VIII 1808 (II s. 31-34)

Cichy Wojciech (1812-1838), prepozyt⁴⁵

b. 4 V 1809 – 27 XI 1811 (II s. 36,116) – wikariusz

b. 23 I 1812 (II s. 117), c. 27 I 1812 (IV s. 13) – komendarz i prebendarz św. Jacka

b. 24 VII 1812 (II s. 45)⁴⁶ – b. 17 V 1838 (V s. 93) – prepozyt

⁴³ Księga pierwsza kończy się na stronie 451.

⁴⁴ Zmarł 10 IX 1808. Pogrzeb odbył się w Babimoście 13 IX 1808 (III s. 13).

⁴⁵ Urodził się w 1780 roku. Święcenia kapłańskie otrzymał w 1809 roku. Zmarł 8 XII 1838 w wieku 58 lat. Przyczyną zgonu był artretyzm lub podagra. O śmierci zaświadczyli: Mikołaj Ciszynski, obywatel i Daniel Methler, nauczyciel. Pochowany w Babimoście (VI s. 33).

⁴⁶ Księga druga kończy się datą 14 XII 1826.

Redel (Rhaedel) Adam, cysters z Obry

b. 12 IV 1812 – 27 IX 1818 (II s. 44, 134)

Berger Stanisław, wikariusz

b. 18 VIII 1812 – 16 II 1813 (II s. 45, 120)

Erdmann Marcin, wikariusz⁴⁷

b. 20 II 1823 – 8 IX 1823 (II s. 77-78)

Synoradzki Stanisław, wikariusz⁴⁸

b. 9 VI 1836 (V s. 29) – b. 10 VIII 1842 (V s. 54)

b. 17 VII 1842 (V s. 110) – prebendarz kościoła św. Jacka

Polczyński Michał (1842-1849), prepozyt, [sekretarz dekanalny]

c. 16 V 1842 (IV s. 90) – 20 II 1849 (IV s. 109)

b. 11 I 1843 (VII s. 1) – 29 V 1849 (VII s. 77)

Walenski Józef, wikariusz⁴⁹

b. 9 X 1849 (VII s. 83)

b. 18 V 1851 (VII s. 105) – b. 30 XII 1855 (VII s. 159) – komendarz

Łęgowski (Łękowski) Franciszek, wikariusz

b. 11 VII 1852 (VII s. 120) – 5 IX 1852 (VII s. 122)

c. 15 VII, 12 IX 1852 (IX s. 4) – komendarz

Henke Wilhelm (1856-1868), prepozyt⁵⁰

b. 10 I 1856 (VII s. 159) – b. 12 XII 1867 (X b. pag.)

⁴⁷ Zmarł w Babimoście 31 VII 1826 w wieku 50 lat (III s. 79).

⁴⁸ Zmarł wskutek paraliżu 24 IX 1842 mając 46 lat Pochowany w Babimoście 24 IX 1842 (VI s. 90).

⁴⁹ Urodził się w 1803 roku. Kapłanem został w 1828 roku. W latach 1833-1842 był prepozytem w Trzcielu.

Na podstawie istniejących zapisów metrycznych należy przypuszczać, że w latach 1849-1855 pełnił funkcję kogoś w rodzaju administratora parafii babimojskiej (uwaga aut.).

⁵⁰ Ks. Wilhelm Henke urodził się w miejscowości Sarbia koło Czarnkowa dnia 21 IV 1812 roku. Przyjął chrzest w miejscowym kościele parafialnym 26 IV 1812 roku. Szafarzem był ks. prob. Jakub Schwanke, kanonik kolegiacki. Pierwsze nauki pobierał w szkole elementarnej. Następnie uczył się w gimnazjum królewskim, które ukończył egzaminem dojrzałości. Po maturze trzy lata studiował teologię w seminarium poznańskim oraz osiem miesięcy w praktycznym seminarium w Gnieźnie. Święcenia kapłańskie otrzymał 19 XII 1835 roku. Pierwszą placówką było Mogilno, gdzie pracował od 1 I 1836 roku. Następnie pełnił funkcję kaznodziei niemieckiego przy kościele franciszkańskim. Był kuratusem w Kopanicy przez dziewięć lat. Zrezygnował z tego beneficjum 8 I 1855 roku. Otrzymał beneficjum w Babimoście dnia 9 I 1856 roku (IX s. 15, VIII s. 34). Od października 1846 roku. Jego rodzice: ojciec Mathias Henke zmarł w miejscowości Sarbia koło Czarnkowa dnia 11 VII 1837

Dalkowski Jan, emeryt

b. 1 I 1856 (VII s. 159) – 14 IX 1856 (VII s. 163)

Jankowski Wojciech, prebendarz kościoła św. Jacka⁵¹

m. † 14 I 1862 (VIII s. 128)

Niemietz Józef, wikariusz

b. 7 XII 1862 (VII s. 227) – 7 X 1863 (VII s. 234)

Engler Hieronim, wikariusz⁵²

c. 9 XI 1863 (IX s. 43) – b. 15 XI 1863 (VII s. 234)

Chiżyński Władysław, wikariusz⁵³

b. 14 II 1864 (X b. pag.) – 20 XI 1864 (X b. pag.)

Turkowski Piotr, wikariusz⁵⁴

c. 21 II 1865 (IX s. 49) – b. 4 III 1866 (X b. pag.)

Zimmermann Ludwik, wikariusz⁵⁵

b. 18 III 1866 (X b. pag.) – c. 14 V 1866 (IX s. 52)

Jaensch Roman, wikariusz⁵⁶

b. 15 VII 1866 (X b. pag.) – 14 V 1867 (X b. pag.)

roku w wieku 58 lat oraz matka Marianna z domu Düsterhoeft zmarła w Wolsztynie 23 VIII 1856 roku w wieku 78 lat i pochowana na miejscowym cmentarzu. Miał czterech braci: Jerzego-prepozyta w Wolsztynie, Marcina, Jana, który mieszkał w Sarbie (†29 XI 1866 w wieku 55 lat, VIII s. 162) i Michała, który był w Sypniewie oraz zamężną siostrę Katarzynę, która mieszkała w Wolsztynie z mężem i czwórką dzieci. (VIII s. 87). Zmarł 23 III 1868 w wieku 55 lat. Pochowany w podziemiach kościoła parafialnego 26 III 1868 (VIII s. 171).

⁵¹ Pochodził z Piły. Miał beneficjum w Łeknie. Następnie został prebendarzem kościoła św. Jacka w Babimoście. Umarł na apopleksję w wieku 63 lat i 40 lat kapłaństwa Pogrzeb odbył się w Babimoście 17 I 1862 (VIII s. 128).

⁵² Został mianowany komendantem w Bronikowie. Był szafarzem chrztu w Babimoście 10 I 1864 (X b. pag.). Jego matka Marianna Engler z domu Brauer, wdowa po Franciszku Engler, zmarła w Babimoście dnia 26 VIII 1877 roku w wieku 76 lat (VIII s. 220). Ks. Engler błogosławił małżeństwo Feliksa Koralewskiego, nauczyciela z Wrześni, z Martą Engler w Babimoście dnia 26 II 1889 roku (IX s. 116).

⁵³ Przeszedł do Leszna, gdzie objął stanowisko nauczyciela religii w miejscowym gimnazjum (IX s. 47).

⁵⁴ Przeniesiony do Chobienic na wikariat (X b. pag.). Szafarz chrztu św. w Babimoście 14 X 1868, 25 X 1869 (X b. pag.).

⁵⁵ Mianowany komendantem w Dąbrówce koło Zbąszynia (X b. pag.) Jako prepozyt w Dąbrówce brał udział w pogrzebie Józefa Henke 4 II 1869 (VIII s. 177) i udzielił chrztu w Babimoście 25 XI 1874 (X b. pag.).

⁵⁶ Przeniesiony do Pniew na wikariat (X b. pag.).

Wojciechowski Konstanty, wikariusz⁵⁷

c. 22 V 1867 (IX s. 55) – b. 15 XI 1867 (X b. pag.)

Arendt Józef, wikariusz, administrator parafii⁵⁸

c. 9 II 1868 (IX s. 58) – b. 3 IX 1868 (X b. pag.)

Henke Franciszek Józef Stanisław (1868-1887), prepozyt⁵⁹

c. 20 IX 1868 (IX s. 58) – 16 II 1887 (IX s. 110)

Janny Mikołaj Wojciech, wikariusz⁶⁰

b. 4 IX 1870 (X b. pag.) – 17 I 1883 (IX s. 94)

Łabędzki Mieczysław, wikariusz

b. 6 VII 1884 (X b. pag.) – 18 XI 1884 (X b. pag.)

⁵⁷ Przeniesiony z Pniew na wikariat babimojski (X b. pag.).

⁵⁸ Był synem dyrektora sądu okręgowego w Rogoźnie. Pełnił funkcję administratorem parafii w Babimoście po śmierci ks. prepozyta Wilhelma Henke dnia 23 III 1868 roku (VIII s. 176). Zmarł w Babimóście 7 IX 1868 roku w wieku 38 lat. Przyczyną śmierci była wodna puchlina. Pogrzeb odbył się na miejscowym cmentarzu dnia 10 IX 1868 roku. (VIII s. 174).

⁵⁹ Urodził się w 1830 roku. Święcenia kapłańskie otrzymał w 1855 roku. Jego rodzice: ojciec Józef Andrzej Henke, właściciel z Zedlitz (Siedlnica) i Kursdorf (Konradowo) koło Wschowy, był synem Krystiana Henke, dobroczyńcy kościoła w Siedlnicy i klasztoru bernardynów we Wschowie oraz Marii Elżbiety Vogt z Altendorf. Zmarł w Babimóście dnia 1 II 1869 roku w wieku 76 lat. Pochowany 4 II 1869 roku. W pogrzebie asystowali: ks. Röhr, prepozyt w Zbąszyniu, ks. Wirht z Kosieczyna, ks. Zimmermann z Dąbrówki i ks. Schulz (VIII s. 177). Matka Anna Regina Henke z domu Schubert zmarła w Babimóście dnia 29 XII 1875 roku w wieku 74 i pochowana 3 I 1876 roku (VIII s. 211).

Święcenia kapłańskie przyjął z rąk sufragana gnieźnieńskiego biskupa Anzelma Wojciecha Brodziszewskiego w Gnieźnie dnia 17 VI 1855 roku. Mszę prymicyjną odprawił w uroczystość św. Piotra i Pawła, 29 VI 1855 roku, w Konradowie, gdzie mieszkali rodzice (notatka z dnia 20 VIII 1880 X b. pag.).

Ks. Franciszek Henke był emerytowanym proboszczem wojskowym do 1868 roku (X b. pag.). Srebrny jubileusz święceń kapłańskich obchodził w 1880 roku i z tej okazji odprawił mszę św. w miejscowości Zopten (in Silesia) w uroczystość św. Piotra i Pawła (notatka w IX s. 90). Dnia 26 XI 1886 otrzymał urząd plebana w Trzebiszewie (b. 28 XI 1886 X b. pag.; „Kościelny Dziennik Urzędowy”, 5 (1886) s.20). Zmarł w Trzebiszewie 4 IX 1891. „Kościelny Dziennik Urzędowy”, 3 (1891) s. 13.

Warto zwrócić uwagę na żartobliwą uwagę, która została zapisana przy jego nazwisku, informującą o tym, że nie pochodził ze stanu rycerskiego: „non Eques Deo gratias” – nie rycerz dzięki Bogu (b. 24 IX 1868 X b. pag.). Być może jest to aluzja do tego, że poprzedni proboszcz przy swoim nazwisku zaznaczał, że był odznaczony rycerskim czerwonym orłem [uwaga aut.].

⁶⁰ Urodził się w rodzinie Ignacego Janny, który miał własność w Walkowicach (Czarnikowo) i Anny Schulz. Zmarł w Babimóście dnia 8 III 1883 o godz. 12.30 w wieku 42 lat. Przyczyną zgonu był bronchit. Sakramentu ostatniego namaszczenia udzielili mu: ks. Franciszek Henke, prepozyt babimojski i ks. Józef Wirth z Kosieczyna. Pochowany został 12 IV 1883 roku (XI b. pag.). Należy przypuszczać, że zamiast marca wpisano omyłkowo czwarty miesiąc [uwaga aut.].

Schwab Władysław (1887-1912), prepozyt, dziekan zbąszyński⁶¹
 c. 7 VI 1887 (IX s. 110) – b. 7 III 1912 (X b. pag.)
 b. 3 XI 1894 (X b. pag.) – dziekan dekanatu zbąszyńskiego

Bannhagel Marcin, wikariusz
 b. 7 III 1899 (X b. pag.) – b. 1 XII 1901 (X b. pag.)

Małecki Józef, wikariusz
 b. 28 XII 1901 (X b. pag.) – b. 2 XII 1902 (X b. pag.)

Śledziński Juliusz, wikariusz
 b. 1 I 1903 (X b. pag.) – 27 XII 1903 (X b. pag.)

Meissner Mieczysław, wikariusz
 b. 3 I 1904 (X b. pag.) – 7 X 1906 (X b. pag.)

Mrugas M[aksymilian]⁶², wikariusz
 b. 7 X 1906 (X b. pag.) – 26 IX 1909 (X b. pag.)

Harwaczyński Franciszek, wikariusz
 b. 3 X 1909 (X b. pag.) – 15 II 1913 (X b. pag.)

2. Duchowieństwo diecezjalne i zakonne innych parafii

Basiński Onufry, mansjonarz w Zbąszyniu
 b. 19 VIII 1821 (II s. 144), b. 18 III 1836 (V s. 85), c. 24 IV 1836 (IV s. 81)

Bartolomeusz, karmelita z Poznania
 c. 4, 5 II 1722 (I s. 379)
 b. 17 III 1722 (I s. 108)

⁶¹ Ks. Władysław Schwab urodził się 6 VIII 1837 roku (epitafium w kościele parafialnym w Babimoście). Przed pracą duszpasterską w Babimości pełnił urząd proboszcza w parafii wojkowskiej w Kołobrzegu i Gdańsku oraz parafii w Kębłowie (b. 18 IV 1887 X b. pag.). Z okazji 25. kapłaństwa otrzymał od kapłanów dekanatu grodziskiego w darze kielich mszalny z dedykacją: „Ks. Władysławowi Schwab, dawniejszemu konfratrowi w dniu 25 ciolet. jubileuszu ofiaruje Dek. Grodziski 27.6.89” (kielich znajduje się w zakrystii kościoła parafialnego w Babimości). Zmarł w Babimości dnia 6 VI 1912 roku w wieku 74 lat. Pogrzeb odbył się w Babimości 10 VI 1912 roku. (XI b. pag.). Pamiątką po ks. W. Schwabie jest monstrancja, którą przechowuje się w archiwum parafialnym w Babimości. Na wewnętrznej stronie stopki widnieje napis: „Comparata sum collectis parochianorum Babimostensium nec non decani et praepositi Ladislai Schwab suumpta cura a. 1903”.

⁶² W nawiasach kwadratowych podano dodatkowe informacje, które pochodzą z Elenchów duchowieństwa gnieźnieńskiego i poznańskiego znajdujących się w Archidiecezjalnym Archiwum w Poznaniu.

Becker Robert, dziekan

c. 17 IV 1886 (IX s. 107) – błogosławił w Brannschweig⁶³

Bertrand de Abbe, asystent dekanalny, wizytator

b. 25 X 1745 (I s. 187) – wizytacja

Biernacki M., asystent dekanalny

b. 14 X 1755 (I s. 214) – wizytacja

Bielerman Jakub z Kębłowa

cer. 26 VII 1768 (I s. 559)

Bogdajn Zbigniew, prepozyt, kuratus w Kopanicy

b. 19 IV 1813 (II s. 47), 22 IV, 11 V 1817 (II s. 59), 16 XII 1817 (II s. 62), 19 II 1820 (II s. 70)

Brodowski Antoni, wizytator

b. 1712 (I s. 89), 16 V 1713 (I s. 90) – wizytacja

Celinski, wikariusz katedralny w Poznaniu

b. 22 II 1691 (I s. 21)

Chylinski Rafał, franciszkanin z Poznania

b. 3,7 VI, 3 VII 1725 (I s. 117), 16 VII, 6 VIII 1725 (I s. 118)

Chrzelincki Krzysztof, gwardian z Woźnika

b. 14 I 1830 (V s. 64)

Czartoryski Teodor, książę, biskup poznański⁶⁴

b. 30 V 1756 (I s. 215) – szafarz bierzmowania w Babimoście

Danyszewicz Walenty, beneficjat zbąszyński

c. 13 XI 1791 (I s. 447), 20, 23 XI 1791 (I s. 448)

Degaud N., paroch w Chociszewie

c. 10 VI 1717 (I s. 373)

⁶³ Zawarcie małżeństwa zostało zapisane w Babimoście dnia 11 V 1886 (IX s. 107).

⁶⁴ Urodził się w 1704. Po studiach w Rzymie przyjął święcenia kapłańskie w 1727. Był kano-
nikiem krakowskim, warszawskim, prepozytem plockim i opatem komendatoryjnym w Lubiniu.
Dnia 26 I 1739 został prekonizowany biskupem poznańskim. Rządy w diecezji objął 16 III, a sakrę
biskupią otrzymał 29 X 1739. Przyczynił się do remontu katedry poznańskiej oraz odnowił pałac
biskupie w Poznaniu i Ciężeniu. Zmarł 1 III 1768. P. N i t e c k i, *Biskupi Kościoła w Polsce. Słownik
biograficzny*, Warszawa 1992, s. 43.

Donat [Jan, II mansjonarz i wikariusz] w Zbąszyniu
b. 18 VIII 1901 (X b. pag.)

Dorszewski [Kazimierz], kanonik metropolitalny gnieźnieński
b. 7 VI 1886 (X b. pag.)⁶⁵

Drwęski Ludwik, wikariusz w Tuchorzy
b. 7 X 1860 (VII s. 205), 20 XI 1861 (VII s. 215)

Dubski [Stanisław, II wikariusz i mansjonarz w Zbąszyniu]
b. 28 IV 1907 (X b. pag.)

Dybinski Antoni, paroch w Dąbrówce, asystent dekanalny
m. 11 V, 9 X 1753 (I s. 527) – wizytacje

Dynkowski Józef, wikariusz, mansjonarz w Chobienicach
b. 6 IX 1857 (VII s. 172), 3 X 1858 (VII s. 184), 2 I 1859 (VII s. 187), 17 VII
1859 (VII s. 193)

Edmund, cysters, paroch w Nowym Kramsku
b. 5 V 1722 (I s. 108)

Fengler R. Franciszek, prepozyt w Jastrowiu
20 VIII 1880 (X b. pag.)⁶⁶

Förster Henryk [Ernest Karol], dr teologii, książę biskup wrocławski⁶⁷
† 20 X 1881 (XI b. pag.)

⁶⁵ W notatce marginalnej odnotowano, że wziął udział w spotkaniu księży z nowym Arcybiskupem [J. Dinderem].

⁶⁶ Miał prymicję w Konradowie. Występuje w zapisie o srebrnym jubileuszu kapłaństwa ks. Franciszka Henke pod w/w datą.

⁶⁷ Urodził się w Głogowie 24 XI 1799 roku. Studiował filozofię i teologię na Uniwersytecie Wrocławskim w latach 1821-1824. Święcenia otrzymał we Wrocławiu 17 IV 1825 roku. Był wikariuszem w Brzeźnicy k. Żagania i Legnicy. W latach 1828-1837 był proboszczem w Kamiennej Górze. Następnie został kanonikiem i kaznodzieją katedralnym we Wrocławiu (1837) oraz wikariuszem katedralnym i kapitulnym (1853). Pius IX mianował go biskupem wrocławskim dnia 19 V 1853 roku. Prekonizowany 12 IX 1853, sakrę przyjął z rąk praskiego kardynała F. Schwarzenberga dnia 18 X 1853 roku. W okresie „kulturkampfu” pozbawiony przez władze pruskie swego urzędu w 1875 roku. Rezydował w Johannesbergu. J. Pater, *Förster Henryk Ernest Karol, w: Słownik biograficzny katolickiego duchowieństwa śląskiego XIX i XX wieku*, red. M. Pater, Katowice 1996, s. 102-104. Zmarł w Janowej Górze [20 X 1881] wieku 82 lat. Przyczyną śmierci była starość i apopleksja. Pogrzeb odbył się we Wrocławiu 25 X 1881 roku (XI b. pag.).

Franke [Wawrzyniec], dziekan zbąszyński

b. 10 II 1831 (V s. 67), 27 IV 1837 (V s. 90) – wizytacje

Froelich Teodor, paroch w Konradowie

20 VIII 1880 (X b. pag.)⁶⁸

Gabryel (Gabriel) [Franciszek], mansjonarz w Zbąszyniu

b. 5, 6, 19 I 1868 (X b. pag.), c. 19 I 1868 (IX s. 57), b. 2 II 1868 (X b. pag.)

Garczyński S., wizytator

b. 29 X 1754 (I s. 211) – wizytacja

Garstke [Józef, kuratus w Rokitnie]

b. 7 VI 1886 (X b. pag.)⁶⁹

Glisczyński Kajetan, wizytator

b. 7 V 1779 (I s. 288) – wizytacja

Gładyszewski Wawrzyniec (LG), dziekan zbąszyński

b. 12 V 1739 (I s. 163), 31 V 1740 (I s. 167), 17 V 1741 (I s. 170), 25 X 1742 (I s. 174), 17 X 1743 (I s. 178), 20 V 1744 (I s. 181), 13 X 1744 (I s. 183), 28 V 1745 (I s. 185), m. 11 X 1752 (I s. 526), 28 V 1754 (I s. 527) – wizytacje

Głowicki (Głowicki) Łukasz, komendarz w Chobienicach

b. 20 VIII 1730 (I s. 132), 29 V 1732 (I s. 138)

c. 15 VII 1734 (I s. 390) – wikariusz w Zbąszyniu

Gottfried, kuratus w Kościeszynie

b. 9 XI 1831 (V s. 69)

Grandke Antoni, [mansjonarz w kościele św. Marii Magdaleny w Poznaniu]

b. 18 II 1840 (V s. 99), c. 19 II 1840 (IV s. 86)

Grocholski Wojciech, altarzysta bractwa św. Szkaplerza w Trzcielu

c. 26 XI 1710 (I s. 368)

⁶⁸ Występuje w zapisie o srebrnym jubileuszu kapłaństwa ks. Franciszka Henke pod w/w datą.

⁶⁹ W notatce marginalnej odnotowano, że wziął udział w spotkaniu księży z nowym Arcybiskupem [J. Dinderem].

- Grocki (Grodzki) Leopold, mansonarz i komendarz w Chobienicach
 b. 18, 29 V 1851 (VII s. 105), c. 2 VI 1851 (IV s. 116), b. 5 VI 1851 (VII s. 106)
 Gwardian z Grodziska
 b. 4 VI 1831 (V s. 12)
- Gulski Michał Rafał (MRG), dziekan zbąszyński, proboszcz w Trzcielu
 c. 21 XI 1731 (I s. 388) – szafarz
 b. 18 X 1729 (I s. 130), 25 V 1730 (I s. 132), 12 X 1730 (I s. 133), 9 X 1731 (I s. 136), 8 VI 1734 (I s. 139), 26 X 1734 (I s. 147) – wizytacje
- Hanczewski Józef
 c. 1 VI 1778 (I s. 434) – wikariusz ludomensis
 c. 12 VI 1782 (I s. 438) – prepozyt we Wronkach
- Hańczewski Jozafat, cysters z Paradyża, paroch w Chociszewie, asesor dekanalny
 m. 13 X 1801 (III s. 3), 13 X 1803 (III s. 5), 9 X 1804 (III s. 7), 11 X 1808 (III s. 14), 11 X 1809 (III s. 17), 11 X 1810 (III s. 18) – wizytacje
- Henke Jerzy, prepozyt w Wolsztynie⁷⁰
 c. 31 VIII 1858 (IX s. 25), 19 X 1867 (IX s. 56)
- Hubert [Piotr], mansonarz w Zbąszyniu
 b. 10 VIII 1836 (V s. 87), c. 21 VIII 1836 (IV s. 33)
- Jabłoński [Tomasz], paroch w Wysocku
 b. 9 X 1903 (X b. pag.)
- Jachowski Andrzej, paroch w Bronikowie
 b. 22 II 1725 (I s. 117)
- Jacobi Józef, kuratus w Kosieczynie
 b. 1 XI 1813 (II s. 49), (b. 11 V 1817, II s. 59 – chrzestny) kuratus, paroch w Kopanicy – b. 8 IV 1833 (V s. 74), c. 19 VIII 1834 (IV s. 30), b. 20 IV 1835 (V s. 82), c. 17 V 1836 (IV s. 33), b. 10 VIII 1836 (V s. 30), 21 VIII 1836 (V s. 87), 30 V 1839 (V s. 97), 22 VIII 1841 (V s. 50), c. 12 X 1842 (IV s. 91)
- Janaszewski [Jakub], mansonarz w Szamotułach
 c. 3 III 1835 (IV s. 79), b. 3 III 1835 (V s. 81)
 b. 8 II 1837 (V s. 32), 19 III 1838 (V s. 38), c. 6 X 1839 (IV s. 38) – kuratus w Dąbrówce

⁷⁰ Był bratem Wilhelma, prepozyta w Babimoście (IX s. 25).

- Jankowski A., komendarz w Zbąszyniu, sekretarz dekanalny
m. 17 X 1815 (III s. 25) – wizytacja
- Jarocinski Franciszek, kuratus w Goraju
c. 13 XI 1770 (I s. 424)
- Juliusz [Dinder], arcybiskup gnieźnieński i poznański, Prymas Polski
b. 7 VI 1886 (X b. pag.)⁷¹
- Jung Józef, paroch w Sulechowie⁷²
b. 10 III 1885 (X b. pag.)
- Junke [Marcin], [wikariusz] i mansjonarz w Zbąszyniu
b. 3 VI 1851 (VII s. 106)
- Kallsdorff Jan, parochus w Szczańcu (ex Silesia)
c. 23 X 1723 (I s. 381)
b. 31 VII 1725 (I s. 118)
- Każmierski [Franciszek], mansjonarz w Zbąszyniu
b. 28 X 1883 (X b. pag.)
b. 7 VI 1886 (X b. pag.)⁷³
- Kędzierski, kanonik laterański i kapelan klasztoru w Trzemesznie
c. 21 XI 1740 (I s. 404)
- Kęski A., asesor dekanalny
m. 9 X 1822 (III s. 35) – wizytacja
- Kiersztein Wojciech, proboszcz w Kosieczynie, dziekan zbąszyński
c. 31 I 1737 (I s. 393) – szafarz
b. 30 V 1759 (I s. 225), 14 X 1766 (I s. 244), 14 X 1767 (I s. 248), 26 X 1772
(I s. 265), 5 X 1773 (I s. 268), 11 X 1774 (I s. 271) – wizytacje
- Knauer Jan, wikariusz w Zbąszyniu
b. 1 V 1731 (I s. 135)
- Kobyliński T[omasz], wikariusz, mansjonarz w Zbąszyniu
b. 18 VIII 1822 (II s. 146), b. 16 V 1830 (V s. 65), 31 III 1836 (V s. 29)

⁷¹ W notatce marginalnej znalazł się zapis dotyczący wyboru nowego Arcybiskupa.

⁷² Przy nazwisku podano: „hospes, Joseph Jung, paroch. praesent. Mühlboekiens” (X b. pag.).

⁷³ W notatce marginalnej odnotowano, że wziął udział w spotkaniu księży z nowym Arcybiskupem [J. Dinderem].

Kołecki R. [Wojciech], wikariusz w Zbąszyniu
b. 10 X 1802 (II s. 22)

Kostrzewski Kazimierz, mansjonarz w Zbąszyniu
b. 30 VII 1899 (X b. pag.)

Körner (Koerner) Alojzy, komendarz w Koźminku
c. 20 X 1842 (IV s. 44), 26 II 1843 (IV s. 46)
b. 28 II 1843 (VII s. 2)

Kozłowski z Bledzewa
b. 12 VII 1840 (V s. 44), c. 4,5 VII 1840 (IV s. 39)

Krasewski Łukasz, prepozyt w Kopanicy
cer. 26 VIII 1703 (I s. 544)

Kraus [Karol], kanonik metropolitalny poznański
b. 7 VI 1886 (X b. pag.)⁷⁴

Krobski, cysters z Obry
b. 1 I 1779 (I s. 287)

Krygier [Krüger] J[an], dziekan zbąszyński
m. 29 X 1807 (III s. 11), 13 X 1814 (III s. 24), b. 14 X 1817 (II s. 132), m.
13 X 1819 (III s. 30) – wizytacje

Kulaszewski Stanisław, komendarz w Nowym Kramsku
b. 16 VIII 1891, 19 XI 1893 (X b. pag.),
c. 27 XI 1895 (IX s. 129), 23 II 1897 (IX s. 134), b. 26 XI 1901 (X b. pag.)
– administrator w Nowym Kramsku

Kurowski Heliodor, wikariusz w Chobienicach
b. 26 XI 1844 (VII s. 19)
b. 22 XII 1847 (VII s. 61) – licencjat św. Teologii

Kwiatkowski Józef, prepozyt, kuratus w Kosieczynie
b. 17 XI 1808 – 15 III 1812 (II s. 35-118)⁷⁵

⁷⁴ W notatce marginalnej odnotowano, że wziął udział w spotkaniu księży z nowym Arcybiskupem [J. Dinderem].

⁷⁵ W notatce marginalnej odnotowano, że wziął udział w spotkaniu księży z nowym Arcybiskupem [J. Dinderem].

Landsberg Edward, mansonarz w Chobienicach

b. 3 IV, 11 VII 1853 (VII s. 154)

Ledóchowski Halka Mieczysław, arcybiskup gnieźnieński i poznański, Prymas Polski⁷⁶

24 IV 1866 (IX s. 162) – objął rządy w archidiecezjach (notatka)

Lempicki (Łepicki) G[erard], kuratus w Dąbrówce i [asesor dekanalny, cysters]

b. 13 X 1814 (II s. 51), m. 9 X 1816 (III s. 27), 13 X 1818 (III s. 28) – wizytacje

Libowitz Franciszek, kanonik poznański, wizytator

b. 1724 (I s. 116) – wizytacja

Lutz, rektor w Frintrop (Westfalia)

b. 10 IV 1910 (X b. pag.)

Ładynski Michał, oratorianin z Gostynia

b. 28 VIII 1718 (I s. 99), 4, 8, 12, 27 XII 1720 (I s. 104)

Maurycy, cysters z Przemętu

b. 10 VIII 1730 (I s. 132)

Mączyński Cantius, cysters z Obry, komendarz w Nowym Kramsku

c. 14 II 1741 (I s. 405)

b. 6 V 1745 (I s. 185), 21 VIII 1746 (I s. 190), 9 XII 1746 (I s. 192) – kuratus w Nowym Kramsku

Marchwiński [Witold, pleban w Solcu]

b. 7 VI 1886 (X b. pag.)⁷⁷

⁷⁶ Urodził się 29 X 1822 roku. Studiował w Warszawie i Rzymie, gdzie przyjął święcenia kapłańskie w 1845 roku. Pracował w dyplomacji watykańskiej w Hiszpanii, Portugalii i Kolumbii. Prekonizowany arcybiskupem Thebae 30 IX 1861 roku, mianowany nuncjuszem w Brukseli, sakrę przyjął w Rzymie dnia 3 XI 1861 roku. Wybrany przez kapitułę arcybiskupem gnieźnieńskim i poznańskim, otrzymał prowinę papieską 8 I 1866, rządy objął 24 IV 1866 roku. Przeprowadził wizytację archidiecezji, uczestniczył w soborze watykańskim pierwszym, bronił niezależności języka polskiego w czasie „Kulturkampf”. Był osadzony w więzieniu w Ostrowie Wielkopolskim w 1874 roku. Pius IX mianował go kardynałem-prezbiterem Sanctae Mariae de Aracoeli. Po zwolnieniu z więzienia w 1876 roku udał się do Rzymu. Zrezygnował z obu arcybiskupstw w 1886 roku. Papież mianował go wtedy prefektem Kongregacji Rozkrzewiania Wiary. Dnia 30 XI 1896 roku otrzymał nowy tytuł kardynalski Sancti Laurentii in Lucina. Zmarł w Rzymie 22 VII 1902 roku. *N i t e c k i, Biskupi*, s. 120.

⁷⁷ W notatce marginalnej odnotowano, że wziął udział w spotkaniu księży z nowym Arcybiskupem [J. Dinderem].

Michał, kapelan kościoła św. Krzyża w Zbąszyniu
b. 28 IX 1716 (I s. 95)

Michnikowski Franciszek, wikariusz w Chobienicach
b. 17 VIII 1861 (VII s. 213), 11 XII 1862 (VII s. 227)

Mielcarski [Teofil], komendarz w Nowym Kramsku
b. 7 X 1890 (X b. pag.)

Milke (Mielke) [Stefan], komendarz, kuratus w Koźminku
b. 25 IV 1836 (V s. 85), c. 15 V 1836 (IV s. 81), b. 20 VI 1836 (V s. 86), 26
VII 1836 (V s. 87), 2 X 1836 (V s. 31), 26 XII 1836 (V s. 89), 18 IV 1837
(V s. 90), 9 V 1839 (V s. 97), 8 VIII 1841 (V s. 50), 26 XII 1841 (V s. 51)

Młodziejowski Kostka Andrzej Stanisław, biskup poznański i warszawski⁷⁸
b. 16 VIII 1771 (Is. 260) – tekst dodatkowy

Mochowicz Michał, wikariusz w Trzcielu,
zamordowany przez Szwedów w 1656 (I s. 606)

Moczkoski Onufry, cysters z Obry
c. 17 IX 1761 (I s. 416)

Modrzyński Kazimierz, prepozyt kościoła św. Marii Magdaleny w Poznaniu, ka-
nonik szpitala św. Łazarza,
c. 25 VI 1758 (I s. 414)

Mroczkiewicz Dionizy, cysters z Obry
b. 1 IX 1793 (I s. 320)
b. 21 II 1805 (II s. 103), 5 II 1810 (II s. 112) – komendarz w Nowym Kram-
sku

Nepomucen Marcin, p[aroch] w Koźminku, [cysters]
b. 25 I 1822 (II s. 146)

⁷⁸ Zapewne nazwę diecezji wpisano tu omyłkowo, ponieważ diecezja warszawska została erygowana przez Piusa VI bullą *Ad universam agri Dominici curam* dnia 19 X 1798. Nitecki, *Biskupi*, s. 267.

Urodził się 30 XII 1717. Studiował w Rzymie. Był kanonikiem krakowskim i gnieźnieńskim. Piastował urząd archidiacona pszczyńskiego, podkanclerza i kanclerza wielkiego koronnego. Dnia 1 XII 1766 został prekonizowany biskupem przemyskim. Sakrę otrzymał 2 II 1767. Następnie przeniesiono go do Poznania, gdzie objął rządy w diecezji 20 VI 1768. Znany był jako przeciwnik konfederacji barskiej i zwolennik Rosji. Dopuszczał ograniczanie praw Kościoła i akceptował rozbiór Polski. Zmarł 20 III 1780. Nitecki, *Biskupi*, s. 143.

Niezychowski Melchior, cysters z Obry

b. 4 XII 1791 – 8 VII 1792 (I s. 343-345)

Nitschke Józef, kuratus w Opalewie

b. 10 VIII 1869 (X b. pag.)

Noak [Godfryd], kuratus w Kosieczynie

b. 17 IV 1832 (V s. 71)

m. 9 X 1828 (VI s. 3), 13 X 1829 (VI s. 45), 6 XI 1834 (VI s. 17) – sekretarz dekanalny – wizytacje

Osteczynski, cysters z Bledzewa

b. 11 X 1768 (I s. 252) – wizytacja

Olrzutowski Emilian, reformat, komendant w Chobienicach

b. 21 VIII 1820 (II s. 71)

Pawłowski de Verzno (Wierzbno) Józef, kanonik katedralny poznański, archidia-
kon pszczewski⁷⁹

b. 4 III 1738 (I s. 157) – wizytacja

Pestrich Aleksander, dziekan zbaszyński⁸⁰

m. 12 X 1869 – wizytacja

Pielatowski Józef, komendant w Nowym Kramsku

b. 10 VII 1910 (X b. pag.)

Pietraszewski Wojciech, prepozyt w Zbąszyniu

b. 29 V 1836 (V s. 29), 10 VIII 1836 (V s. 87), 26 VI 1842 (V s. 110)

Pius IX, papież

† 7 II 1878 w Rzymie (VIII s. 221)

Placyd, cysters z Bledzewa

c. 24 XI 1717 (I s. 374), 23 I 1718 (I s. 374),

c. 26 V 1722 (I s. 380) – przeor konwentu w Obrze

⁷⁹ Był synem Adama, kasztelana biechowskiego i Franciszki Trapeczyńskiej. W 1728 został kanonikiem kapituły poznańskiej, w 1732 archidiakonem pszczewskim i w 1754 poznańskim. W 1748 mianowany biskupem tytularnym niocheńskim. W 1753 otrzymał probostwo kolegiaty św. Marii Magdaleny w Poznaniu. Z polecenia biskupa Teodora Czartoryskiego był wikariuszem generalnym i oficjałem od 31 VIII 1753 do śmierci w dniu 9 IX 1759. *Nowa k i, Archidiecezja*, s. 220.

⁸⁰ Był kuratusem w Rokitnie. Zmarł 13 VIII 1872 w wieku 53 lat i 27 lat kapłaństwa. *Dziennik Urzędowy Kościoła*, 8:1872, s. 8.

Popliński Józef, wikariusz w Kopanicy
b. 5 X 1845 (VII s. 31)

Pretendoski (Pretendowski, Prebendowski) Stanisław, cysters z Obry, paroch
w Nowym Kramsku
c. 24 I 1760 (I s. 415), 23 IX 1762 (I s. 417), 19 I 1783 (I s. 439)
b. 21 II 1764 (I s. 237), 10 II 1777 (I s. 278), 10 II 1784 (I s. 303)

Przepańkowski Jakub, mansjonarz w Zbąszyniu
b. 11 II 1812 (II s. 43), 17 V 1813 (II s. 47), 8 X 1818 (II s. 135), 8 III 1820 (II
s. 70), (b. 16 XII 1817, II s. 62 – chrzestny)

Przyłuski Leon, arcybiskup gnieźnieński i poznański, Prymas Polski⁸¹
†12 III 1865 (VIII s. 150)

Redner Franciszek, mansjonarz ze Zbąszynia
b. 27 XII 1867, 1 I 1868 (X b. pag.), c. 26 I 1868 (IX s. 57)

Renkawitz [Franciszek, administrator w Trzcielu]
b. 7 VI 1886 (X b. pag.)⁸²

Robert, cysters z Obry
c. 11 IX 1719 (I s. 375)

Robinski Wawrzyniec Stanisław, komendarz w Chobienicach
c. 5 II 1739 (I s. 396), b. 25 I 1743 (Is.175)

Roehr Juliusz, prepozyt w Zbąszyniu, [prodziekan zbąszyński]
b. 10 XI 1867, 20, 30 VIII 1870 (X b. pag.) – szafarz
m. 20 XI 1872 (VIII s. 198), 13 VI 1877 (VIII s. 218), b. 21 VIII 1879 (X b.
pag.) – wizytacje

⁸¹ Urodził się przed 5 X 1789. Po studiach w Poznaniu, Wrocławiu i Rzymie był kanonikiem poznańskim i gnieźnieńskim, proboszczem w Tarnowie Podgórnym i Śremie. Piastował urząd wikariusza generalnego i oficjała poznańskiego oraz wikariusza kapitulnego archidiecezji gnieźnieńskiej. Wybrany przez kapituły 21 X 1844 roku arcybiskupem gnieźnieńskim i poznańskim, prowidzę papieską otrzymał 20 I 1845 roku. Sakrę przyjął 27 IV 1845 roku. Gorliwie spełniał funkcje pasterskie w obu archidiecezjach, dbał o poziom naukowy seminarium duchownego. N i t e c k i, *Biskupi*, s. 173. Zmarł w Poznaniu o godz. 6.00 w wieku 76 lat. Pozostawił w archidiecezji gnieźnieńskiej: 16 dekanatów, 211 kościołów parafialnych, 11 filialnych, 260 kapłanów, 3 zakonnice, 29 alumnów w seminarium praktycznym w Gnieźnie i 292555 wiernych oraz w archidiecezji poznańskiej: 22 dekanaty, 341 kościołów parafialnych, 83 filialne, 504 kapłanów, 74 alumnów w seminarium teologicznym w Poznaniu i 618784 wiernych (VIII s. 150).

⁸² W notatce marginalnej odnotowano, że wziął udział w spotkaniu księży z nowym Arcybiskupem [J. Dinderem].

Roesler Franciszek, kuratus w Kopanicy

c. 25 I 1772 (I s. 425)

Rychliński Antoni, bernardyn

c. 7 V 1761 (I s. 416)

Rychter (Richter) Benedykt, cysters z Obry, paroch w Nowym Kramsku

b. 24 VIII 1718 (I s. 99) – 17 IV 1743 (I s. 176)⁸³

Rynke Franciszek, paroch w Goraju, wicedziekan zbąszyński

b. 14 X 1799 (II s. 13), m. 9 X 1800 (III s.1), 13 V 1802 (III s. 4) – wizytacje

Ryszkiewicz Bernard, asesor dekanalny

m. 11 X 1791 (I s. 591), m. 14 X 1799 (III s. 40) – wizytacje

Sauer Benedykt, komendarz w Chociszewie

b. 20 XI 1864 (X b. pag.)

b. 7 VI 1886 (X b. pag.)⁸⁴

Schubert Franciszek, prepozyt Camionensis

c. 17 VII 1870 (IX s. 64)

Schulz [Roman], kuratus w Nowym Kramsku

c. 9 IX 1868 (IX s. 58)

Schwanke Jakub, kanonik kolegiacki w Czarnkowie

26 IV 1812 (IX s. 15) – szafarz chrztu Wilhelma Henke

Smoczynski Michał, cysters z Obry

b. 28 XI, 6, 10, 16, 26 XII 1790 (I s. 340), 15 I 1791 (I s. 341), c. 23 I 1791 (I s. 447), b. 15, 24 I, 3 II, 7 II, 11 V, 13 V 1791 (I s. 341-342), c. 25 V 1791 (I s. 447), b. 3 VI 1791 (I s. 342), c. 3 VII 1791 (I s. 447), b. 11 X 1791 (I s. 342)

Snowadzki Józef, wikariusz w Trzcielu

c. 26 X 1769 (I s. 423)

Sobański [Jakub], prepozyt w Wolsztynie

b. 27 VII 1851 (VII s. 107)

⁸³ Przy nazwisku podano daty skrajne, ponieważ często występuje w aktach metrykalnych.

⁸⁴ W notatce marginalnej odnotowano, że wziął udział w spotkaniu księży z nowym Arcybiskupem [J. Dinderem].

- Sobiński Jan, kanonik kaznodzieja katedralny poznański, zamordowany przez Szwedów w Zbąszyniu w 1656 roku (I s. 606)
- Sobkowski Walenty, wikariusz w Zbąszyniu
c. 24 V 1718 (I s. 375)
- Staniszewski Stefan, komendarz w Nowym Kramsku
b. 24 I 1799 (II s. 12)
- Stawicki Andrzej, prepozyt w Wolsztynie
c. 29 IX 1704 (I s. 362)
- Stefański Seweryn, mansjonarz w Zbąszyniu
b. 22 IV 1897 (X b. pag.), c. 15 II 1898 (IX s. 137)
- Stelter [Maksymilian, kuratus w Bledzewie] i dziekan zbąszyński
c. 16 VIII 1892 (IX s. 124) – wizytacja
- Szartowicz [Ludwik], wikariusz w Zbąszyniu
b. 20 IX 1874 (X b. pag.)
b. 7 VI 1886 (X b. pag.)⁸⁵
b. 3 IV 1887 (X b. pag.) – paroch [we Włoszakowicach]
- Szeliski S[eweryn, prepozyt w Zbąszyniu i dziekan zbąszyński]
b. 2 I 1797 (II s. 86), 4 XI 1805 (II s. 30) – wizytacje
- Szmit Bonawentura, OSF
b. 3 XI 1801 (II s. 20) – 4 X 1802 (II s. 99)
- Szmidt Ch[ristofer, kuratus w Skwierzynie], dziekan zbąszyński
b. 18 I 1786 (I s. 309), b. 18 X 1808 (II s. 35) – wizytacje
m. 14 X 1811 (III s. 20) – wicedziekan zbąszyński, wizytacja
- Sztelter Stanisław, w Kosieczynie
b. 9 X 1769 (I s. 254), 11 X 1770 (I s. 258) – wizytacje
- Szulc Andrzej, dziekan zbąszyński
m. 19 V 1693 (I s. 461), b. 29 V 1694 (I s. 26), 13 V 1698 (I s. 39), 5 V 1704 (I s. 65) m. 5 V 1709 (I s. 472) – wizytacje

⁸⁵ W notatce marginalnej odnotowano, że wziął udział w spotkaniu księży z nowym Arcybiskupem [J. Dinderem].

Szymanski Franciszek, franciszkanin, kustosz konwentu św. Franciszka w Poznaniu
b. 3 IX 1786 (I s. 311)

Świderski Antoni, wikariusz w Przemęcie
† 25 VII 1860 (VIII s. 117) – popełnił samobójstwo⁸⁶

Tetzlaff [Teofil, rezydent przy kościele sukkursalnym Bożego Ciała w Poznaniu]
b. 9,10,11 IV 1887 (X b. pag.)

Tołowiński [Stanisław, kuratus w Siedlcu]⁸⁷
b. 30 III 1887 (X b. pag.)

Towarzewski (Gowarzewski) Jerzy, prałat, archidiakon śremski, proboszcz zbąski, oficjał poznański, zamordowany przez Szwedów w 1656 roku (I s. 606)⁸⁸

Twardecki Andrzej, kanonik kolegiaty św. Marii Magdaleny w Poznaniu⁸⁹
c. 6 II 1772 (I s. 425), 26 I, 24 II 1774 (I s. 427), 12 X, 30 X 1774 (I s. 428),
b. 24 XII 1773 – 23 VII 1774 (I s. 268-270)

Typinski Wawrzyniec, kapelan kościoła św. Krzyża w Zbąszyniu
b. 16 IX 1723 (I s. 113), 27 V 1724 (I s. 114-115)

Ulrich (Olrich) [Fryderyk], komendarz w Koźminku
b. 12 V 1836 (V s. 86), 23 V 1836 (V s. 29), 21 IV 1839 (V s. 39), c. 15 V
1839 (IV s. 37a), b. 12 IV 1840 (V s. 43), 14 I 1841 (V s. 48), 24 VI 1841
(V s. 105)

Warchałowicz Tomasz, reformat, komendarz w Chobienicach
b. 10 IV 1798 (II s. 89)

Weiss Józef, komendarz w Dąbrówce
b. 26 III 1845 (VII s. 23)

⁸⁶ Zastrzelił się, ponieważ cierpiał obłęd alkoholowy, tzw. biała gorączka (VIII s. 117).

⁸⁷ Był przy tradycji parafii w czasie, kiedy beneficjum babimojskie przejmował ks. Władysław Schwab po ustępującym ks. Franciszku Henke (X b. pag.).

⁸⁸ Był archidiakonem śremskim od 9 I 1651 do zamordowania w Zbąszyniu (1656?) przez Seydlitzów. Nowacki, *Archidiecezja*, s. 295.

⁸⁹ Zmarł 24 VIII 1776. Pochowany w Babimoście w podziemiach kościoła parafialnego (m. I s. 571).

Węcławicz (Węglewicz) Jan, komendant w Nowym Kramsku
b. 19 XI 1822 (II s. 76) – b. 9 VI 1859 (VII s. 191)⁹⁰

Wichrowski Józef, dominikanin z Poznania
b. 2 IX 1731 (I s. 136), 23 XII 1731 (I s. 137), 17 VIII 1732 (I s. 139)

Wirth Józef, komendant w Kosieczynie⁹¹
b. 1 X 1844 (VII s. 17) – c. 15 I 1868 (IX s. 57)⁹²
b. 29 VI 1868, 28 IV, 26 VII 1870, 26 VII 1883,
b. 7 VI 1886 (X b. pag.)⁹³
b. 7 X 1886 (X b. pag.) – kuratus, prepozyt w Kosieczynie

Witek Stanisław, licencjat teologii, prepozyt w Nowym Kramsku
b. 7 VIII 1870, 10 VIII 1880, 8 IV 1883, 26 VII, 30 XII 1886, 16 IV, 12 IX, 6
XII 1888, 4 III 1889 (X b. pag.)

Włodarczyk [Ignacy, I wikariusz] i mansjonarz w Zbąszyniu
b. 9 V 1907 (X b. pag.)

Wolinski Franciszek, archidiacon śremski, sędzia surogat poznański⁹⁴
c. 15 VII 1734 (I s. 390) – udzielił dyspensy

Wolsztinius Stanisław, pleban w Trzcielu, zamordowany przez Szwedów w 1656
roku (I s. 606)

Woyciechowski Mateusz, prepozyt w Pszczewie, dziekan zbąszyński
b. 9 X 1765 (I s. 241), 14 X 1771 (I s. 262) – wizytacje

Zdziarski Michał, wikariusz i cysters z Obry
b. 19 IX 1822 (II s. 146)

Ziętkiewicz Władysław, neoprezbiter
b. 25 VII 1893 (X b. pag.)

Zwierzchowski Mikołaj, paroch w Brodnicy
cer. 26 VII 1705 (I s. 545)

⁹⁰ Są to daty skrajne, ponieważ często występuje w aktach metrykalnych.

⁹¹ Zmarł w Kosieczynie 20 VIII 1889 w wieku 75 lat (na podstawie iskrypcji na nagrobku przy miejscowym kościele).

⁹² Przy nazwisku podano daty skrajne, ponieważ często występuje w aktach metrykalnych.

⁹³ W notatce marginalnej odnotowano, że wziął udział w spotkaniu księży z nowym Arcybiskupem [J. Dinderem].

⁹⁴ Urząd archidiacona śremskiego pełnił od 2 XII 1723 do śmierci w dniu 7 III 1752. N o w a c - k i, *Archidiecezja*, s. 295

3. Pozostali bliżej nieokreśleni duchowni

Chancke

b. 29 XI 1721 (I s. 107)

Majorowski Dominik

b. 16 V 1770 (I s. 256), 12 XII 1770 (I s. 258)

Miniewski J.

m. 10 IV 1798 (III s. 39) – wizytacja

Mroszkiewicz Dionizy

c. 6 VI 1791 (I s. 342)

Ranoszewski Mateusz

c. 15 XI 1780 (I s. 437)

Siegerth Fastrydus

b. 1 XII 1808 (II s. 110)

Snowadzki Mateusz

c. 24 XI 1766 (I s. 420)

Solarski Walenty

b. 22 VI 1732 (I s. 139)

Zaydel Antoni, beneficjant

b. 13 I 1762, 24 V 1762 (I s. 232,233)

Zakończenie

W przebadanym materiale metrycznym w archiwum parafialnym w Babimocie było 246 duchownych, których podzielono na trzy grupy.

Do pierwszej grupy zostali zaliczeni księża, którzy z urzędu zajmowali się działalnością duszpasterską w parafii babimojskiej: 12 prepozytów oraz 73 duchownych, którzy byli ich pomocnikami (60 komendarzy-wikariuszy, 5 altarystów, 3 kapelanów, 2 prebendarzy, 2 kaznodziej i 1 emeryt).

W drugiej grupie znaleźli się księża diecezjalni i zakonnicy, którzy dla piszących księgi metrykalne, mieli istotne znaczenie z racji pełnienia konkretnych posług liturgicznych w parafii (np. szafarze sakramentów, kapłani będący na zastępstwie duszpasterskim itp.) lub z powodów osobistych o charakterze wspomnieniowym

(np. z okazji ingresu biskupa, jubileuszu kapłaństwa itp.). W tej grupie występuje 152 duchownych.

Do trzeciej grupy zaliczono 9 duchownych, których nie można przyporządkować do żadnej z wyżej wymienionych grup z powodu braku informacji w materiale źródłowym.

Powyższe opracowanie jest hołdem dla wszystkich kapłanów parafii Babimost, którzy w omawianym okresie tworzyli historię Kościoła Katolickiego na ziemi lubuskiej.

DIE GEISTLICHKEIT IN DEN MATRIKELBÜCHERN DER PFARREI BABIMOST VOM ENDE DES 17. BIS ZUM BEGINN DES 20. JAHRHUNDERTS

Zusammenfassung

Der Artikel betrifft die in den Tauf-, Trauungs- und Begräbnisbüchern der Pfarrei Babimost (heute Diözese Zielona Góra-Gorzów) vom Ende des 17. bis zum Beginn des 20. Jahrhunderts erwähnten Geistlichen. Der Autor untersuchte 11 Kirchenbücher, die sich im Pfarrarchiv in Babimost befinden. Die 246 dort erwähnten Geistlichen wurden in drei Gruppen eingeteilt. Zur ersten Gruppe gehören die Geistlichen, die sich von Amts wegen mit der Seelsorge befaßten - die Präpositen sowie ihre Helfer (Kommenden-Vikare, Altaristen, Kapläne, Präbendare, Prediger und emeritierte Geistliche). Die zweite Gruppe bilden die Welt- und Ordenspriester, die die heiligen Sakramente vertretungshalber verwalteten oder aus persönlichen Gründen des Schreibers in den Matrikelbüchern erwähnt wurden. In der dritten Gruppe befinden sich diejenigen Geistlichen, die aufgrund fehlender Angaben im Quellenmaterial keiner der obigen Gruppen zugeordnet werden können.

Diese Arbeit stellt eine Huldigung an alle Priester der Pfarrei Babimost dar, die im Berichtszeitraum die Geschichte der katholischen Kirche im Lebusener Land mitgeschrieben haben.

Aus dem Polnischen übersetzt von Herbert Ulrich